

نگاهی به کارنامه عملکردی دولت سیزدهم در حوزه زنان و خانواده

رویکرد خانواده‌محور دولت سیزدهم باید حفظ شود

ریاست جمهوری

دولت سیزدهم بی‌تردید یکی از انقلابی‌ترین دولت‌های بعد از انقلاب

بود که در طول عمر سه ساله خود توانست بسیاری از کارها را به سرانجام برساند و بسیاری از زیرساخت‌ها را در حوزه‌های مختلف ایجاد کند. یکی از حوزه‌های مهمی که دولت سیزدهم به‌هم‌رتبه رئیس‌جمهور شهید آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی توانست در آن نقش آفرینی قابل‌ملاحظه‌ای داشته باشد، حوزه زنان و خانواده بود. انتصاب زنان در شوراهای عالی تصمیم‌گیری، پوشش ۹۰درصدی خدمات ناباوروری، تسهيلات ویژه برای ازدواج دهه شصتی‌ها، ایجاد صندوق ضمانت‌زنان سرپرست خانوار، پوشش بیمه‌ای برای مادران یازدار تا پایان ریاست جمهوری شهید پنج‌سالگی، اختصاص یک‌درصد بودجه دستگاه‌های اجرائی به حوزه زنان، اعطای تسهيلات فرزندآوری و اعطای زمین به خانواده‌های دارای چند فرزند بخشي از اقداماتی است که در دوره ریاست جمهوری شهید آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی انجام شد.

یکی از گام‌های مهم دولت سیزدهم در حوزه بانوان اصلاح و متناسب‌سازی قوانین و مقررات حقوقی و تقویت اعتبارات زنان و خانواده بود.

دولت مردمی برای این منظور تصویب اعتبارات ویژه زنان و خانواده در سفرهای استانی و پیگیری اجرای این مصوبات در دور دوم سفرها را اولویت نخست خود قرار داد و علاوه بر آن سلاطت زنان به‌عنوان عنصر اصلی خانواده مهم‌ترین دغدغه دولت سیزدهم از نخستین روزهای حضور در ساختمان پاستور به‌شمار می‌آمد و اقدامات محسوسی نیز در این زمینه محقق شد که بیمه زنان باردار تا پایان شیردهی، مسئله یابی و آسیب‌شناسی نیازهای بهداشتی و سلامت زنان در ۳۱ استان، شناسایی مهم‌ترین اولویتهای و مسائل تندرستی زنان و دختران در حیطه‌های حرکتی و ورزشی، تقسیم عادلانه امکانات ورزشی میان زنان و مردان، پیگیری اولویت شناسایی سرطان زنان و درمان آن، تأمین زیرساخت‌های لازم در راستای سلامت بانوان با بهره‌گیری از امکانات ورزشی با تأمین اعتبار ساخت و تعمیر ورزشگاه خاص بانوان و بررسی مشکلات درمان ناباوروری، بررسی کمبود مراکز درمان ناباوروری در استان‌های کشور، ایجاد صندوق ضمانت در حوزه اشتغال برای زنان سرپرست خانوار فاقد پوشش حمایتی در دهک یک تا دهم درآمدی، تخصیص اعتبار ۶۰۰ میلیارد ریالی توسعه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون و صدور ضمانت‌نامه برای زنان سرپرست خانوار جهت تسهيلات تا سقف هزار میلیارد ریال در حوزه اشتغال، حمایت از زنان مددجوی مستاد دبه برای تنفی یک‌ساله باز پرداخت تسهيلات، تدوین لایحه معافیت زنان سرپرست خانوار و مادران همکار حضانت‌فرزند از خدمت در خارج از محل سکونت، استفاده از ظرفیت دیپلماسی زنان در تعاملات بین‌المللی، توسعه مناسبات بین‌المللی با انعقاد شش تفاهم‌نامه مشترک همکاری با شش کشور، پیگیری تصویب و اجرای طرح همکاری‌های مشترک از طریق وزارت امور خارجه و حمایت از تغذیه مادران در مناطق محروم تها گوشه‌ای از این اقدامات است.

ایجاد صندوق ضمانت زنان سرپرست خانوار

در دولت سیزدهم هر چند ماه‌ها و تسهيلاتی بری زنان سرپرست خانوار در نظر گرفته شده است، اما پیدا کردن ضامن برای بهره‌گیری از این تسهيلات یکی از چالش‌هایی است که این زنان با آن مواجه بودند و دولت سیزدهم برای رفع مشکل نداشتن ضامن برای زنان سرپرست خانوار، صندوق ضمانت زنان سرپرست خانوار را ایجاد کرد.

بر این اساس در اولین جلسه ستاد ملی زن و خانواده در دولت سیزدهم، مصوبه‌ای تصویب شد که به‌استناد آن، زنان سرپرست خانواری که در دهک یک تا دهم درآمدی قرار داشتند، می‌توانستند از ضمانت‌نامه‌هایی که از طرف صندوق ضمانت معتبر (صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری

تعاون) صادر می‌شد، به‌جای ضامن شخصی بهره‌مند شوند و از دسرسرها و چالش‌های معرفی ضامن رهایی پیدا کنند.

الهام ساوالان پور، مدیرکل فرهنگی-اجتماعی معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده تأکید کرده بود: این مصوبه به‌هم‌ت همکاری با سایر دستگاه‌ها به‌ویژه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بانک رفاه کارگران و همچنین همکاری مجدانه بانک‌های عامل به‌تحقق پیوست.

تصویب «شغل منعطف» در ستاد ملی زن و خانواده

ساعت زیاد و غیرقابل‌انعطاف از مشکلاتی است که مانع حضور مادران در بازار کار است، بر همین اساس دولت سیزدهم تصویب «شغل منعطف» را در ستاد ملی زن و خانواده دنبال می‌کرد.

انسبه خزعلی، معاون زنان و خانواده رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه سطح ابداع و اختراع بانوان ما از متوسط زنان جهان بالاتر است، اعلام کرده بود: همچنین کار‌هایی همچون برای زنان به‌خاطر شرایطشان در نظر گرفته شود، امتیازاتی که یکسان برای فرزندآوری برای زنان و مردان داده می‌شود، درست نیست، زنان در فرزندآوری متحمل سختی بیشتری هستند، همچنین کار‌هایی همچون اختصاص سنوات در هیئت علمی برای زنان به‌زای هر فرزند یا بازتنسیتی زودتر از موعد از مواردی است که باید مورد توجه باشد.

وی در خصوص تصویب «شغل منعطف» در ستاد ملی زن و خانواده گفته بود: قرار شده است شوراهایی با تمام دستگاه‌های برای تصمیم‌گیری در این زمینه تشکیل شود تا بر مبنای شرایط دستگاه‌ها امکان حمایت از زنان در نظر گرفته شود، چراکه برای مثال دور کاری برای مثل کار در بیمارستان معنا ندارد، اما امکان دور کاری برای بسیاری از مشاغل وجود دارد و باید این دور کاری ساماندهی و نظام‌مند شود.

توانمندسازی زنان سرپرست خانوار

برای ورود به بازار کار توانمندسازی زنان سرپرست خانوار هم موضوع مهم دیگری است که در دولت سیزدهم مورد توجه قرار گرفت.

نیمه دوم آذرماه سال گذشته بود که شهروزاد هوشمندی‌نیا، مدیر نظارت و ارزیابی عملکرد معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده از آموزش ۲هزار و ۴۶۰ بانوی سرپرست خانوار و توانمندسازی اقتصادی با هدف اشتغال ۲لی ۲هزار و ۵۵۰ بانوی سرپرست خانوار، بی‌سرپرست، بدسرپرست، مطلقه و مجرد قطعی (بالای ۳۵سال) در ۱۱ استان خبر داد و در مورد جایگاه معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده در اسناد بالادستی گفته بود این معاونت مسئولیت‌هایی همچون سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هماهنگی و رصد و ارزیابی را بر عهده دارد که با وجود ساختار بسیار کوچک و بودجه

بسیار محدود، توانسته است فعالیت‌های قابل توجهی داشته باشد.

وی در این ارتباط به تقویت اعتبارات حوزه زنان و خانواده در قانون بودجه امسال برای نخستین بار اشاره کرد و از تخصیص اعتبارات هزینه‌ای به دستگاه‌ها و اعطای مسکن به خانواده‌های دارای فرزند چهارقلو به‌عنوان مصدق آن نام برد و در مورد مشارکت این معاونت در تدوین برنامه هفتم توسعه اعلام کرد این اقدام برای نخستین بار موجب اختصاص یک فصل به عنوان زن، خانواده و جمعیت و تخصیص ۱۲ حکم مختص بانوان، خانواده و جمعیت در این لایحه شد.

تلاش برای تسهیل فرزندآوری در حوزه افزایش جمعیت یکی از نقاط تمرکز دولت سیزدهم بود. آبان ۱۴۰۰ معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری از تصویب نهایی قانون پوشش بیمه‌ای هزینه‌های درمان ناباوروری خبر داد و نهایتاً در حال حاضر بیمه درمان ناباوروری به صورت ۱۰۰درصدی و نیز بیمه زنان باردار تا پایان دوره شیردهی و فرزندان تا پایان پنج سال نیز محقق شده است.

ارائه تسهيلات تشویقی ازدواج به متولدین دهه ۶۰

توجه به ازدواج دهه شصتی‌ها را شاید بتوان نقطه عطف دولت سیزدهم دانست. متولدین این دهه عملاً از سوی دولت‌های قبلی کنار گذاشته شده بودند، اما دولت سیزدهم به‌این مسئله هم بی‌توجه نبود. بر این اساس آبان ماه سال گذشته معصومه فلاحیان، معاون بررسی‌های راهبردی معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده از ارائه تسهيلات تشویقی ازدواج به متولدین دهه ۶۰ ساکن در روستاها و شهرهای زیر ۲۰هزار نفر جمعیت خبر داد و گفت: معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده با هدف تشویق و ترغیب دختران و پسران یازمانده از ازدواج متولد دهه ۶۰ به تشکیل خانواده، اقدام به طرح‌ریزی و اجرای برنامه تسهیل ازدواج جوانان متولد دهه ۶۰ در روستاها و شهرهای زیر ۲۰هزار نفر جمعیت کرده است. طبق تأکید وی در این طرح متولدین دهه ۶۰ ساکن در مناطق روستایی و شهرهای زیر ۲۰هزار نفر جمعیت در صورت ازدواج و احراز شرایط از تسهيلات ازدواج خرید اقساطی چیزی به‌ویژه و اشتغال برخوردار می‌شوند. سقف ۱۰۰ میلیون تومانی تسهيلات ازدواج، خرید اقساطی چیزی به‌مبلغ ۲۰۰ میلیون تومان و وام اشتغال ۲۰۰ میلیون تومان و مضاف به تسهيلات مصوب بانک مرکزی بايست ازدواج و فرزندآوری از جمله این تسهيلات است.

تحمیك بنیان خانواده در لایحه ارتقای امنیت زنان توجه به تحکیم بنیان خانواده در لایحه پیشگیری از آسیب‌دیدگی و ارتقای امنیت زنان در برابر سوءرفتار یکی دیگر از نقاط قوت دولت سیزدهم در حوزه زنان و خانواده است.

ارائه تسهيلات میلیاردی به زنان کارآفرین

زنان رئیس‌جمهور دنبال می‌شود، این موضوع برای زنان سرپرست خانوار به‌صورت ویژه دیده شده است و هم تسهيلات به آنها داده خواهد شد و هم کارآفرینان زن آنها را به مدت چهار سال تحت پوشش قرار خواهند داد. تحت پوشش به این صورت خواهد بود که از مواد اولیه تا رساندن محصول به مصرف‌کننده، این حمایت انجام می‌شود.

خانواده بود. با قانونی و اجرایی شدن این لایحه، بانوانی که تاکنون مورد خشونت‌های مختلف کلامی، جنسی، ارتباطی و فیزیکی قرار گرفته‌اند، مورد حمایت جدی قرار می‌گیرند. به گفته معصومه پاشایی‌بهرام، عضو فراکسیون زنان از جمله ویژگی‌های مثبت لایحه پیشگیری از آسیب‌دیدگی و ارتقای امنیت زنان در برابر سوءرفتار است، این لایحه گامی مثبت در سیاست‌گذاری تقنینی محسوب می‌شود که می‌تواند با افزایش امنیت زنان، برخی از خلأهای قانونی به‌ویژه در حوزه خشونت خانگی را مرتفع و مداخلات اجتماعی را ساماندهی کند، همچنین ارتقای امنیت زنان در خانواده و جامعه‌ای سالم‌تر را در پی داشته باشد.

بیمه درمان ناباوروری

تلاش برای تسهیل فرزندآوری در حوزه افزایش جمعیت یکی از نقاط تمرکز دولت سیزدهم بود. آبان ۱۴۰۰ معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری از تصویب نهایی قانون پوشش بیمه‌ای هزینه‌های درمان ناباوروری خبر داد و نهایتاً در حال حاضر بیمه درمان ناباوروری به‌صورت ۱۰۰درصدی و نیز بیمه زنان باردار تا پایان دوره شیردهی و فرزندان تا پایان پنج سال نیز محقق شده است.

دولت سیزدهم و قفلی که به روی زنان

در ورزشگاه‌ها شکسته شد با توجه به نبود منع قانونی، ورود زنان به ورزشگاه‌ها یکی از مطالبات انباشته‌شده زنان بود که در دولت سیزدهم محقق شد. انسبه خزعلی در نخستین نشست خبری با‌اصحاب رسانه در پاسخ به سوالی درباره چرایی مسکوت‌ماندن مطالباتی نظیر ورود زنان به ورزشگاه‌ها یا صدور گواهینامه موتور برای زنان گفته بود: باید کارگروهایی تشکیل و کار را تخصصی پیش ببریم و اگر تصمیمی گرفته شد، گزارش دهیم. به‌هر حال گرچه ملزومات و پیش‌زمینه ورود زنان به ورزشگاه‌ها در دولت‌های قبلی طرح و شکل گرفته بود اما قفل ورزشگاه‌ها به روی زنان در دولت سیزدهم شکسته شد و زنان ایرانی سال گذشته برای تماشای بازی لیگ داخلی فوتبال به ورزشگاه‌ها رفتند و تیرماه سال گذشته نیز اعلام شد شورای عالی امنیت ملی ورود زنان به ورزشگاه‌های فوتبال را تصویب کرده است.

حمایت از زنان ورزشکار و افزایش یازبرابری زنان **مدال آور** حمایت از ورزش بانوان در دستور کار دولت سیزدهم قرار داشت و انسبه خزعلی در این زمینه تأکید کرده بود: «وزن ورزش بانوان در بخش قهرمانی و همگانی به‌طور کامل حمایت می‌کنیم. ما استعداد‌های خیلی خوبی در دختران داریم که باید از کودکی و نوجوانی شناسایی و روی آنها کار شود. باید زنان و دختران کشورمان در عرصه‌های بین‌المللی نشان دهند زن مسلمان با حفظ ارزش‌ها و با حفظ جنبه‌های مختلفی که یک زن باید داشته باشد، در عرصه بین‌المللی حاضر و قهرمان می‌شود. خیلی از کشورهای اسلامی این انتظار را از ما دارند که در این زمینه الگوسازی کنیم، شرایط آکنون برای این کار فراهم است.»

به گفته خزعلی، ورزش بانوان در دولت سیزدهم نسبت به دوره قبل ۲۰ درصد رشد داشته و تعداد مدال‌آوران دو برابر شده است. **شهیدی که جاودانه شد**

حالا دولت سیزدهم در میان ناباوروری همگان با شهادت سیدابراهیم رئیسی زودتر از موعد به پایان می‌رسد، دولتی که با تمام چالش‌های پیش‌رو، از هیچ خدمتی در راستای بهبود در تمامی حوزه‌ها فروگذار نکرد و اگر چه کارنامه عملکردی‌اش به‌سال آخر نرسید اما اقدامات بزرگ و کار‌های زیربنایی این دولت در حوزه‌های مختلف به‌خصوص حوزه زنان و خانواده نقطه عطفی در جریان زنان و خانواده طی دولت‌های پس از انقلاب به‌شمار می‌رود و همین مسئله هم شهید آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی را در دل یکایک مردم ایران جاودانه خواهد کرد.

روایتی از یک داستان انقلابی

کتاب مترسک نوشته معصومه عیوضی، مضمونی انقلابی دارد و درباره روزهای پیش از پیروزی انقلاب اسلامی است؛ روزهایی که زخم‌های انقلاب اسلامی در گوشه و کنار کشور شنیدنی می‌شود اما فضا همچنان در کنترل نیروهای طاغوت است.

شخصیت اصلی داستان مترسک «سارا خندان» دختر نوجوانی است که در یک خانواده مذهبی به دنیا آمده و بزرگ شده است و اکنون که در دوران پرشور نوجوانی به‌سر می‌برد، در کنار زندگی روزمره خود شاهد اتفاق‌های تازه‌ای است که خبر از تحول بزرگ سیاسی و اجتماعی می‌دهد.

مادر سارا به‌بیماری حصبه دچار شده و پدر درگیر بستری کردن همسرش و کار‌های مربوط به مداوای آن است و در این میان، برای اینکه سارا از تنهایی دربربیاید و در عین حال، مهارتی یاد بگیرد، او را نزد هموطن آرمینی‌اش، مادام می‌برد و سارا در خیاط‌خانه مادام مشغول یادگیری هنر خیاطی می‌شود. همزمان با آرمینه، دختر مادام آشنا می‌شود که در خیالات خود به انتخاب دختر شایسته سال فکر می‌کند.

معصومه عیوضی با کنار هم قرار دادن دو خانواده که از دو فرهنگ متفاوت برخوردارند، به تضاد فرهنگی حاکم در جامعه آن روز ایران اشاره می‌کند. سارا از خانواده‌ای آمده که در آن، موضوع پوشش و حجاب اسلامی تکلیف و ضرورت است، در حالی که برای مادام و دخترش این موضوع چندان اولویت ندارد. با حضور سارا در فضای خیاط‌خانه مادام دوستی و معاشرت او با آرمینه، ذهنیت سارا در خصوص موضوع حجاب دچار چالش می‌شود، فکر‌های متفاوتی به ذهنش خطور می‌کند و برای مدتی او را به آندپیشیدن به موضوع حجاب و زمینه‌های آن در خانواده خود وامی‌دارد، این در حالی است که همزمان اتفاق تازه‌ای در محل زندگی سارا رخ داده‌اند که در طول داستان معلوم می‌شود آن سراز فعالیت‌های انقلابی دارد و سرانجام مأموران حکومتی می‌آیند و سراز، علی‌احمدی را دستگیر می‌کنند و با خود می‌برند.

سارا ابتدا از سراز به‌عنوان مترسک یاد می‌کند و به واسطه حرف‌های آرمینه که دل‌خوشی از افراد انقلابی ندارد و معتقد است افرادی مانند سراز با فعالیت‌های انقلابی خود می‌خواهند زن‌ها چادر به‌سر کنند، توجه چندانی به سراز و کار‌های او ندارد، اما اوقتی سراز دستگیر می‌شود و نمایان می‌آید، از او برای خواهرش در روستا نوشته است به دست سارا می‌آیند. از طریق محتوای نامه تا حدودی دیدگاش درباره سراز و فکر و اندیشه او تغییر می‌کند.

معصومه عیوضی هدف از نوشتن این کتاب را نشان دادن فضای دوران پیش از انقلاب عنوان و سعی می‌کند فضای آن دوران را بسازی نوجوانان یازگو کند و تأثیری را که آن دو کان و نوجوان در آن دوران داشتند با تحول و دگرگونی نشان دهد.

این داستان از آثار برگزیده جایزه ادبی امیرحسین فردی یا همان جشنواره داستان انقلاب است که حوزه هنری هر سال برگزار می‌کند.

در گذشته عنوان این کتاب آدمک انتخاب شده بود و منظور از آدمک کسانی بود که خودوقعی‌شان را فرواموش کرده‌اند و تحت تأثیر دیگران هستند، مانند قفلی که در حال حاضر به خاطر جنگ نرم وجود دارد که بعضی‌ها تحت تأثیر رسانه‌ها قرار گرفته‌اند و این داستان اشاره به این موضوع دارد. در بخشی از کتاب مترسک می‌خوانید:

بلندی می‌شوم و بی‌حوصله در رازباز می‌کنم. منظم که صورت کرد مینا را با موهای بافته و بلند دو طرف سرش ببینم. مینا نیست، نگاهم را پایین‌تر می‌کنم. باورم نمی‌شود. چلوکیاب است! چقدر لاغر شده! لاغر و دراز و کیسفی، زلمی زند به صورتم و خوددش را لوس می‌کند، می‌بویا می‌نشینم. از خوشحالی زبانه‌بند می‌آید. فکرش را هم نمی‌کند که از ته تهران راه را پیدا کند و خودش برگردد. نمی‌دانم چه کار کنم.

بلندی می‌شوم و راه می‌دهم که وارد بشود. چلوکیاب بدنش را کش می‌دهد و می‌آید طرفم. خودش را به پاهایم می‌مالد و می‌زند و آب می‌خورد. از پنجره به‌مادر می‌گویم: «چلوکیاب برگشته! خودش تنهایی برگشته!» از خوشحالی نمی‌دانم چه کار کنم. نگاهش به پنجره خانه افسر خانم می‌اندازم و بیخود می‌خندم. می‌روم طرف آشپزخانه. یک تکه از گوشت غذا را از کاسه برمی‌دارم و می‌اندازم طرف چلوکیاب. تند خیز برمی‌دارد طرفش و آن را به دندان می‌کشد و می‌رود پی کارش. می‌روم توی اتاق بزرگ، مادر نشسته توی رختخواب. تکیه داده به دیوار و زل زده به دیوار روبرو. می‌بازم گیوم: «چلوکیاب برگشته!»

با پشت دست اشکش را می‌گیرد و دوباره زل می‌زند به گل‌های دیوار. آدمک چوبی را از روی طاقچه برمی‌دارم. می‌نشینم و نشانش می‌دهم. حوصله ندارد، چپ‌چپ نگاهم می‌کند و برمی‌گردد طرف پنجره. قطره اشکی لیز می‌خورد روی صورتش. از آمدن چلوکیاب آنقدر خوشحالم که نمی‌دانم چه کار کنم. دست‌وپای آدمک را تکان تکان می‌دهم. آدمک شنل قرمز خم و راست می‌شود. تعظیم می‌کند. بال‌بهاهای قرمزش می‌خندد. مادر با دهان باز نگاهش می‌کند. سرش را تکان تکان می‌دهد. گر به‌اش بیشتر می‌شود. هوق‌هق می‌زند. دلم می‌گیرد.

آدمک را می‌اندازم کنار و می‌نشینم کنارش و نگاهش می‌کنم. گریه‌اش که کمتر می‌شود، می‌گویم: «دلم برای مادر بزگت تنگ شده!»

کتاب وترین

